

РАПУНЦЕЛЬ АБО ЛЮЛІЧКА

или собі чоловік та жінка, і давно вже хотіли вони мати дитину, та все даремно. Ось нарешті з'явилась у жінки надія, що дорогий Бог виконає їхнє бажання.

А було в їхньому будиночку маленьке віконце, крізь яке було видно розкішний сад. І росли там найгарніші квіти і трави. Та сад був обнесений високим муром, і ніхто не наважувався туди заходити, бо він належав одній чаклунці великої сили, що всі на світі її боялися.

Одного дня жінка стояла при вікні й дивилася на сад, там побачила вона грядку, а на ній ріс рапунцель, його ще у нас люлічник називають¹, та такий гарний, свіжий і зелений, що захотілось їй його скуштувати. І хотілося їй цього все більше й більше, але вона знала, що ніяк не зможе його з того саду вирвати, та й стала худнути, марніти та все більше тужити. Чоловік, як побачив її таку, аж налякався та й питає:

— Що з тобою, кохана дружино?!

— Ох, — відповіла вона, — якщо я не дістану листочків люлічника з того саду, що за нашим будиночком і не скуштую їх, помру.

¹ Енотера — цілюща рослина, народна назва — нічна свічка, солодкий корінь, віслюкова трава, рапунцель, люлічник, салатний корінь, нічна фіалка.

Чоловік дуже любив її, тож подумав: «Якщо вже моя дружина має померти від цього, то дістану їй рапунцеля, хоч би чого мені це коштувало!»

І ось у вечірніх сутінках переліз він через мур у сад чарівниці, зірвав поспіхом жменю листочків люлічника та й приніс їх дружині. Вона тут таки приготувала собі з них салат і жадібно з'їла. І так їй ті листочки до смаку припали, що наступного дня захотілося їй утричі сильніше ще раз рапунцеля спробувати. Одначе аби заспокоїти її, мусив чоловік іще раз залізти в сад. Пробрався він туди знов у вечірніх сутінках, але, перелізши через мур, дуже злякався, бо побачив прямо перед собою чаклунку.

— Як ти посмів, — сказала та, поглянувши гнівно на нього, — лізти в мій сад і по-зłodійськи красти в мене люлічник? Ох же й поплатишся ти за це!

— Ой, — відповів він, — хай милостивий буде ваш присуд, простіть мене! Не просто так я зважився на таке! Моя дружина побачила через вікно ваш рапунцель і відчула таке непогамовне бажання, що, напевно, померла б, якби його не скуштувала.

Вислухавши його, перестала чаклунка сердитися та й каже:

— Якщо правда те, що говориш, я дозволю тобі набрати люлічника стільки, скільки захочеш, але за однієї умови. Муситимеш віддати мені дитину, яку народить твоя дружина. Їй буде добре в мене, я дбатиму про неї, як рідна мама.

Чоловік зо страху погодився. Тож коли прийшов час, народила дружина донечку, і тут таки з'явилась чаклунка, назвала дитину Люлічка та й забрала її з собою.

Виростала Люлічка найгарнішою дівчинкою, яку тільки знала земля. Коли їй виповнилося дванадцять років, замкнула її чаклунка у лісовій вежі, в якій не було ні сходів, ні дверей, тільки на самісінькому вершечку — маленьке віконечко. Коли чаклунка хотіла зайти досередини, вона ставала вниз та й гукала:

*Люлічко, Люлічко
Опусти коси додолу!*

А в Люлічки були довгі пишні коси, ніжні, мов із пряжі золотої. Почує вона голос чаклунки, візьме свої коси, підв'яже їх за віконний гачок — і опустяться вони на двадцять ліктів¹ додолу, а чаклунка вилізе тоді по них нагору.

Пройшло кілька років, та ось сталося так, що їхав королевич лісом, де стояла вежа. Почув він спів, такий приємний, що він зупинився і заслухався. Це Люлічка чарівним голосом розвіювала самотність і нудьгу. Королевич хотів піднятися до неї, став шукати двері до вежі, але не міг їх знайти. Тоді поїхав він додому, але той спів так запав йому в серце, що він щодня їздив у ліс і слухав його. Якось стояв він за деревом і побачив, як підійшла чаклунка та й гукнула:

*Люлічко, Люлічко,
Опусти коси додолу!*

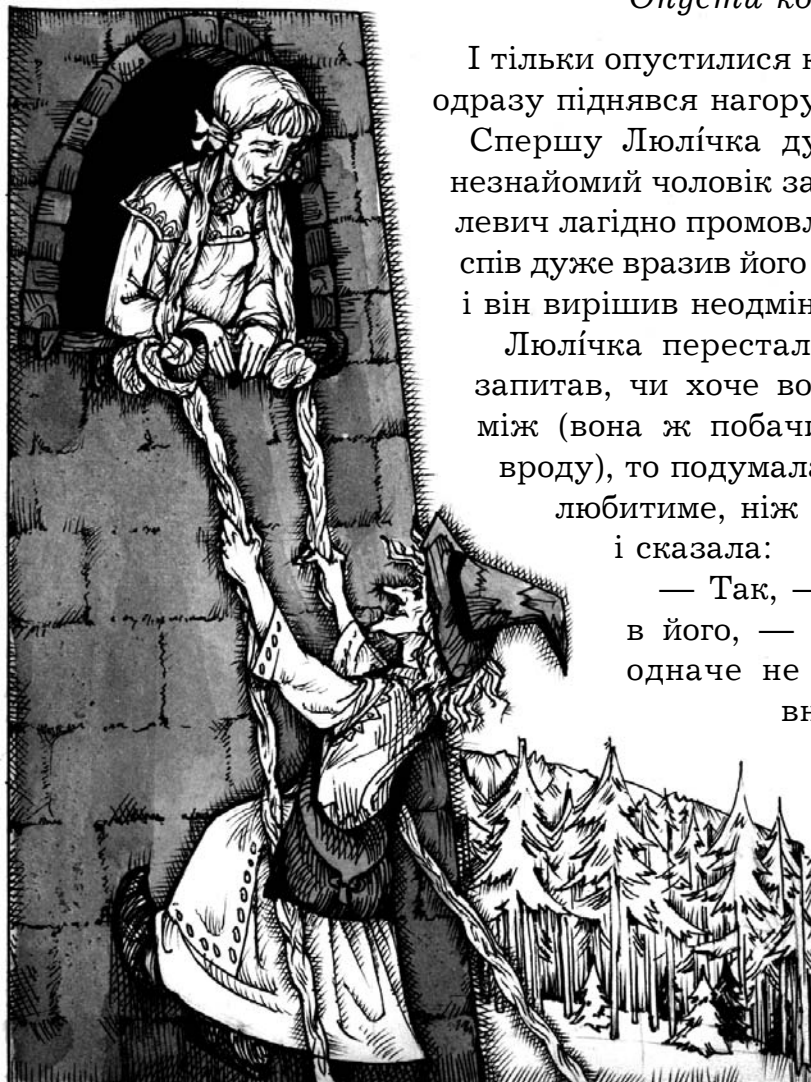
Люлічка опустила свої коси вниз, і чаклунка вилізла ними нагору.

— Якщо це драбина, по якій можна вилізти нагору, — каже королевич, — то я теж спробую щастя.

Наступного дня, щойно звечоріло, підійшов він до вежі і вигукнув:

¹ Лікоть — старовинна міра довжини, приблизно півметра.

*Люлічко, Люлічко
Опусти коси додолу!*

І тільки опустилися коси додолу, королевич одразу піднявся нагору.

Спершу Люлічка дуже налякалася, коли незнайомий чоловік зайшов до неї. Але королевич лагідно промовляв до неї, розповів, що спів дуже вразив його серце, не давав спокою, і він вирішив неодмінно її побачити.

Люлічка перестала боятися, а коли він запитав, чи хоче вона вийти за нього заміж (вона ж побачила його молодість та вроду), то подумала: «Він мене ще більше любитиме, ніж стара пані Готель», — і сказала:

— Так, — поклавши свою руку в його, — я охоче піду з тобою, одначе не знаю, як спуститися вниз. Коли приходи-
меш до мене, принось щоразу трохи шовкового шнурка, я сплету з нього драбину, а коли вона буде готова, я зійду вниз, і ти візьмеш мене на свого коня.

Вони домовилися, що він приходитиме до неї щовечора, бо вдень її навідує стара чаклунка. Чаклунка нічого не помічала, аж поки одного разу Люлічка обмовилася, спитавши:

— Скажіть мені, пані Готель, чому мені вас важче тягнути нагору, ніж молодого королевича, який піднімається вмить?

— Ох ти мерзенне дівчисько! — вигукнула чаклунка. — Що я чую, я ж думала, що відгородила тебе від усього світу, а ти мене обдурила!

Вчепилася вона, розлючена, в красиві коси Люлічки, намотала їх на ліву руку, ухопила ножиці правою — раз-раз! — і обрізала. Впали на землю довгі гарні коси. І була вона така жорстока, що завела Люлічку у дикі хащі, де довелося їй жити у великому горі й злиднях.

Того самого дня, як прогнала відьма Люлічку, прив'язала вона увечері відтяті коси до віконного гачка, королевич підійшов і гукнув:

*Люлічко, Люлічко,
Опусти коси додолу!*

Відьма і скинула прив'язані до гачка коси додолу. Королевич виліз нагору, але не знайшов там коханої Люлічки, а тільки чаклунку, яка дивилася на нього злісно і жовчно.

— Ага! — вигукнула вона знущаючись. — Ти хотів забрати свою кохану, але красуня-пташка більше не сидить у гнізді й не співає, кицька забрала її, а тобі та кицька очі видряпає! Ти навіки втратив Люлічку, не бачити тобі її ніколи!

